

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Национална комисия за борба
с трафика на хора

ДОБРЯНА ПЕТКОВА
ГЛАВЕН ЕКСПЕРТ КЪМ НКБТХ

Кръгла маса: Икономическите сектори и
борбата с трафика на хора (NET-
COMBAT-THE CHAIN)

Център за изследване на демокрацията

ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ: Принудителен или задължителен труд

- Принудителен или задължителен труд е работа, извършвана от лице против неговата воля и под принуда, и е общопризнат като престъпление от 1930 г. насам, когато МОТ прие Конвенция № 29 за принудителния или задължителния труд.
- Според оценките на МОТ обаче 20,9 милиона души по света продължават да бъдат жертви на принудителен труд. Понастоящем по-голямата част от тях са в частната икономика, по-специално под формата на трафик на хора с цел трудова експлоатация. Протоколът и препоръката за принудителния труд, приети от МОТ през 2014 г., имат за цел да се засили в световен мащаб борбата срещу всички форми на принудителен труд.

Пояснения на дефиницията от страна на МОТ

Първо, някаква работа или услуга трябва да бъде предоставена от засегнатото лице на трета страна; **второ**, работата се извършва под заплаха от наказание, което може да приема различни форми, независимо дали физически, психологически, финансови или други; и **трето**, работата не е приета по доброволен начин, което означава, че човекът или се е ангажирал с дейността против свободната си воля или след като е ангажиран, установи, че не може да напусне работата в разумен срок на предизвестие, няма да получи възнаграждение за вече положен труд или други дължими му права.

През 2012 г. МОТ предлага 11 елемента или индикатори, които заедно или поотделно могат да са показатели за принудителен труд:

- **злоупотреба с уязвимостта;**
- **измама;**
- **ограничаване на движението;**
- **изолация;**
- **физическо и сексуално насилие;**
- **сплашване и заплахи;**
- **задържане на документи за самоличност;**
- **удържане на заплати;**
- **(обвързване в) дълг (използване на ситуация на задлъжняване); поробване;**
- **злоупотреби с условия на труд и живот;**
- **извънреден труд, който не е регламентиран (прекомерен**

Закон за борба с трафика на хора

По смисъла на този закон:

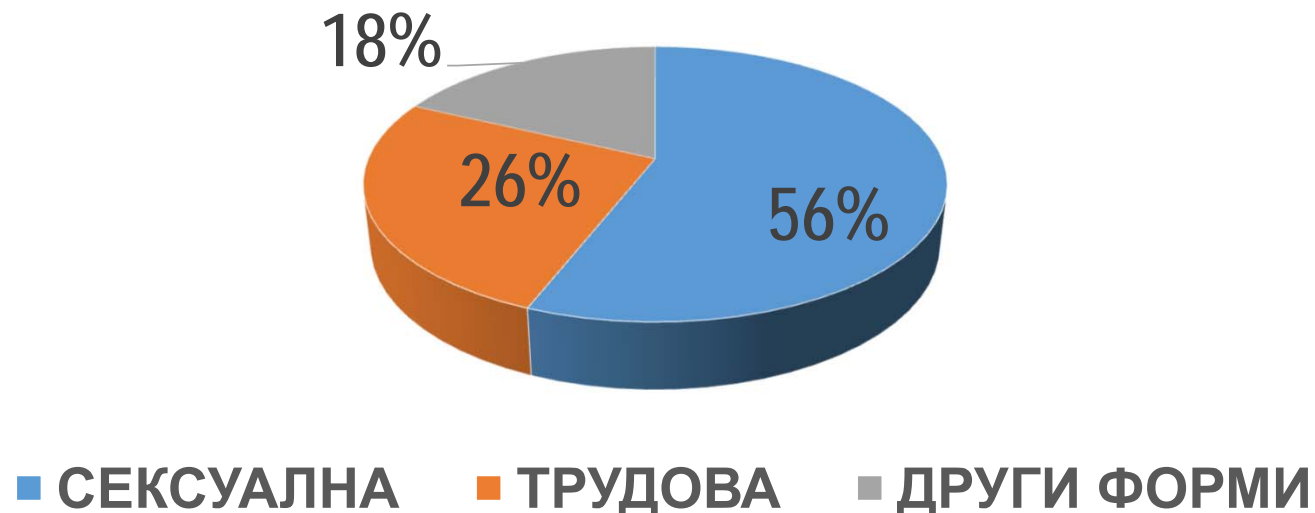
1. "трафик на хора" е набирането, транспортирането, прехвърлянето, укриването или приемането на хора, независимо от изразената от тях воля, когато се извършва с цел експлоатация;

2. **"експлоатация"** е **противозаконно използване на хора** за разврат, за отнемане на телесен орган, тъкан, клетка или телесна течност от пострадалия, **за осъществяване на принудителен труд**, за просия или за държане в принудително подчинение, за поставяне в робство или в положение, сходно с робството;

ДАНИ И ТЕНДЕНЦИИ: ЕС

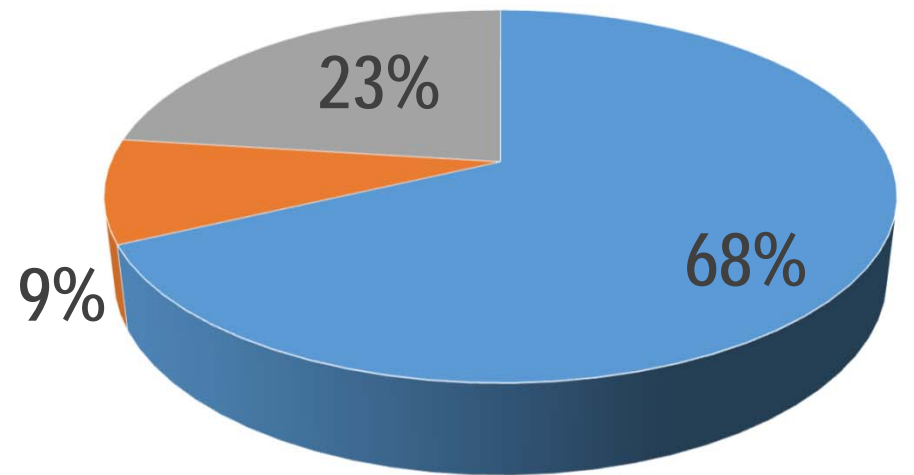
В последния доклад на ЕК се посочва, че 20 532 мъже, жени и деца са били регистрирани като жертви на трафик на хора в ЕС в периода 2015—2016 г. От тях 26% са експлоатирани трудово. Действителният брой обаче е значително по-висок...

РЕГИСТРИРАНИ ЖЕРТВИ ПО ФОРМИ НА ЕКСПЛОАТАЦИЯ

ДАНИ И ТЕНДЕНЦИИ: ЕС

РЕГИСТРИРАНИ ЖЕРТВИ ПО ПОЛ

■ ЖЕНИ ■ МЪЖЕ ■ Children

Проучване на съдебната практика за трафика с цел трудова експлоатация - ЕК

Всички държави-членки на ЕС до известна степен са страни на дестинация. Повечето жертви на ТНХ за принудителен труд в ЕС произхождат от Румъния, България и Полша. Основните сектори на експлоатация са строителството, селското стопанство и домашния трудов сектор. Следните наблюдения могат да бъдат направени по региони в целия ЕС.

- Основните **западноевропейски държави-членки** на дестинация включват Австрия, Белгия, Германия, Франция, Ирландия, Холандия, Обединеното кралство и Люксембург. Основните сектори, в които трафикът на хора се случва в тези ДЧ: в домакинството, строителната индустрия, селското стопанство, хотелиерство и ресторантьорство и «овеселителна» индустрия. Жертвите предимно произхождат от Полша, Румъния, България, Китай, Индия и Мароко.
- Основните ДЧ на дестинация от **Южна Европа** са: Кипър, Гърция, Испания, Италия, Малта и Португалия. ТНХ с принудителен труд се осъществява главно в селскостопанския сектор, строителната и текстилната промишленост, домашния труд и настаняване и сектора на хранителните услуги. Жертвите произхождат главно от Румъния, България, Полша, Мароко, Тунис, Китай, Индия и Пакистан.
- ДЧ-дестинация от **Северна Европа** включват Дания, Финландия и Швеция. Основните икономически сектори, в които се извършва принудителен труд: селското стопанство (вкл. бране на плодове), строителство, домакинство, хотелиерство и хранителни услуги. Жертвите са предимно от България, Румъния, Полша, Литва, Словакия, Нигерия, Тайланд и Виетнам.
- **Източноевропейските държави-дестинации** включват България, Чехия, Естония, Полша и

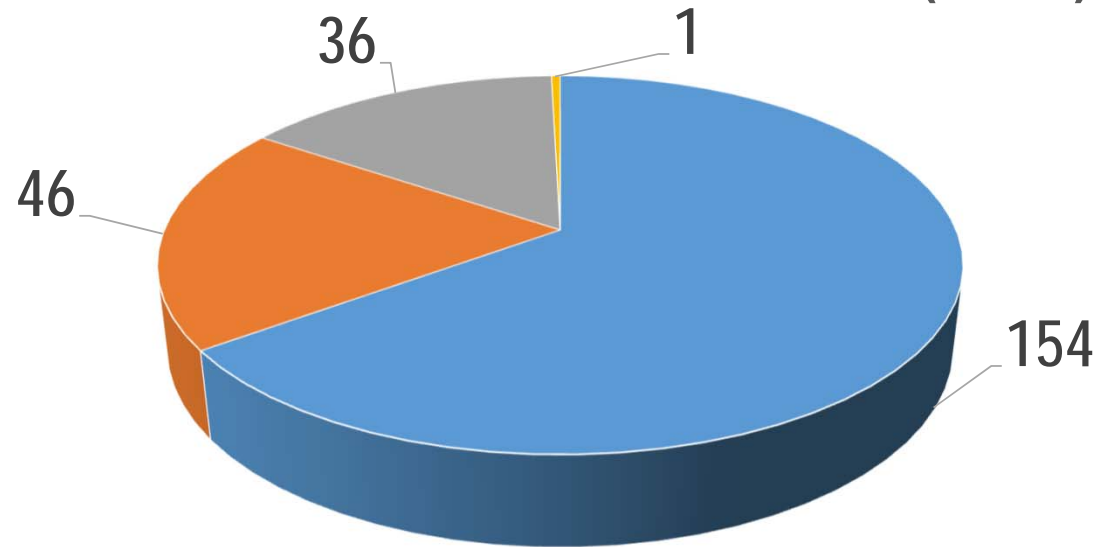
Пострадали лица	деветмесечие на 2018 г.	деветмесечие на 2019 г.
Общ брой пострадали лица	387	387
Жени, от тях	332	327
непълнолетни (14-18 години)	51	30
малолетни (под 14 години)	2	0
Мъже, от тях	55	60
непълнолетни (14-18 години)	3	2
малолетни (под 14 години)	1	1
Разпределение на пострадалите лица съобразно целите на трафика		
с цел развратни действия	257	258
Жени	255	255
Мъже	2	3
с цел принудителен труд	61	56
Жени	13	7
Мъже	48	49
с цел отнемане на телесни органи	2	7
Жени	0	3
Мъже	2	4
с цел държане в принудително подчинение	8	14
Жени	5	11
Мъже	3	3
цел – спрямо бременна жена с цел продажба на детето и	58	51

ДАНИ И ТЕНДЕНЦИИ:

ЖЕРТВИ – БЪЛГАРИЯ

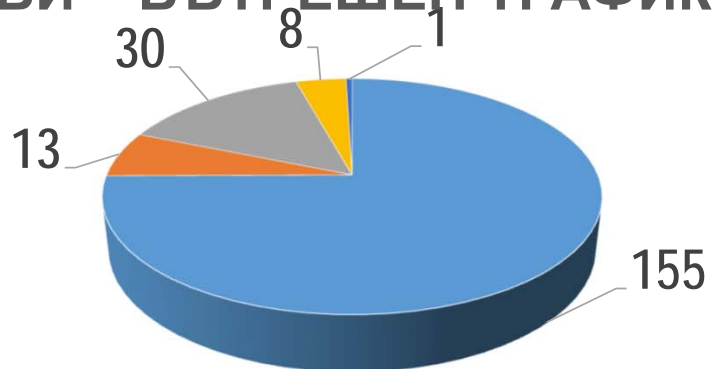
– ВЪРШЕН ТРАФИК (2018)

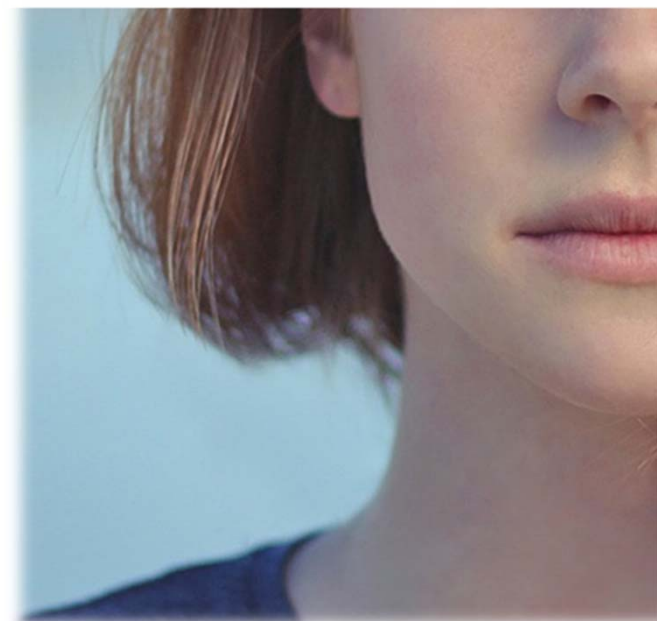
- Сексуална експлоатация
- Трудова
- Продажба на новородено
- Продажба на органи

ДАНИ И ТЕНДЕНЦИИ: БЪЛГАРИЯ

ЖЕРТВИ – ВЪТРЕШЕН ТРАФИК, 2018

- Сексуална
- Трудова
- Продажба на новородено
- Принудително подчинение
- Продажба на органи

ФАКТОРИ

- Социо-икономически (подтикващи/ “push”) фактори: масова безработица, социална нестабилност и стремеж у хората да подобрят финансовото си положение чрез работа в по-уредени държави; търсене на нискоквалифицирана работа;
- В много от анализиранияте случаи от *Проучване на съдебната практика за трафика с цел трудова експлоатация* на ЕК, жертвите са уязвими поради бедност, ниско ниво на образование, увреждания, лошо здравословно състояние, алкохолна зависимост, напреднала възраст или част от малцинство, нередовен миграционен статус, липса на познания на местния език; с отнети/ липсващи лични документи; изолираност (на пътниците)

Анализ на съдебната практика

- По-голямата част от жертвите в анализираният случаи са граждани на ЕС. Много жертви обаче също произхождат извън ЕС, главно от Бразилия, Китай, Мароко, Украйна, Виетнам, Индия и Бангладеш.
- Начини за набиране:
 - трафикантите и жертвите вече се познават;
 - трафикантите са вербували жертвите чрез посредници, включително чрез членове на семейството или агенция;
 - трафикантите са вербували жертвите директно, например като обещаваат добри условия на труд;
 - жертвите са отговорили директно на оферти за работа или набиране в интернет.
- В не малко случаи жертвите са докладвали директно на разследващите;
- Разследванията, в които има включени трудови инспектори имат по-голяма успеваемост пред прокуратурата

ТЕНДЕНЦИИ

- Данните, придобити при проведените оперативно-издирвателни мероприятия сочат, че **се увеличават и случаите на трафикирани жени и момчета с цел трудова експлоатация** в страни от Европейския съюз. Според наличните данни, традиционно в нея са въвлечени преди всичко мъже и момчета.
- За разлика от трафика на хора с цел сексуална експлоатация, при трафика с цел принудителен труд могат да се изведат **няколко основни способа за набирание**: чрез използване на заблуда посредством различни обещания, заблуда чрез полуистини и заблуда по отношение на степента на експлоатация въпреки яснотата на извършването и принудата.

ТЕНДЕНЦИИ

- Продължава ръстът на трафик с цел трудова експлоатация, който се отчита и в предходните години.
- Все по-често се регистрират случаи на трафик с цел принудителна просия, основно на мъже, към държави в Западна Европа и Скандинавието, като Франция и Швеция.
- Расте значимостта на интернет и информационните и комуникационните технологии (ИКТ) при всички елементи и фази на трафика на хора – набирането на жертвите, организирането на транспорт, рекламирането на „услугите“, контрола върху потърпевшите и комуникацията между лицата, замесени в трафика и в организираните престъпни групи (ОПГ). Жертви на трафик с цел трудова експлоатация все по-често се набират чрез обяви в Интернет.

ТЕНДЕНЦИИ

- Чужди граждани, получили статут на бежанци, които търсят вариант да достигнат до страни от Западна Европа, където техни близки вече живеят, могат да бъдат по-лесно въвлечени в ситуация на трафик.
- Демографските промени и икономическият растеж дават възможност за увеличаване на търсенето на работна ръка, които в съчетание с големия брой мигранти с неуточнен статут са предпоставка и за увеличаване броя на икономическите мигранти в ЕС. Това представлява допълнителна възможност за набиране на потенциални жертви на трудова експлоатация от членове на организирани престъпни групи.

СЕКТОРИ

- Селското стопанство; строителството; събиране на отпадъци; при които наетите лица живеят и работят във временни или опасни постройки и условия, без да знаят как да защитят своите права, и където са подложени на постоянни заплахи и насилие
- Други уязвими сектори са хотелиерския, системата „au pair“ и различни други услуги (в домакинството например); развлечения и отдих;
- Текстилната промишленост, надомните услуги, автомивките (последните, особено в Обединеното кралство); авточасти; фабрики (Чехия)

Какво е общото в тези сектори:

- ниска трудова и езикова квалификация, което допринася за:
- голямата изолираност на работниците от подпомагащите структури,
- ограничаване на достъпа на представителите на властта до местоработата им.

ПРЕВЕНЦИЯ: някои основни аспекти

- Ежегодна национална и местни кампании срещу трафика на хора с цел трудова експлоатация в 10 общини, включително:
 - Работа на терен, със социално изключени общности (напр. проект съвместно с Британско посолство и ЦМЕДТ „Амалипе“);
 - Участие в трудови борси и съвместни срещи с дирекция „Бюро по труда“ с безработни лица;
 - Провеждане на семинари, обучения (пр. ИА“ГИТ“), форуми

ИНТЕРНЕТ ОТВАРЯ МНОГО ВРАТИ
ЗА ТРАФИКА НА ХОРА С ЦЕЛ СЕКСУАЛНА ЕКСПЛОАТАЦИЯ

ТИ МОЖЕШ ДА ГИ ЗАТВОРИШ

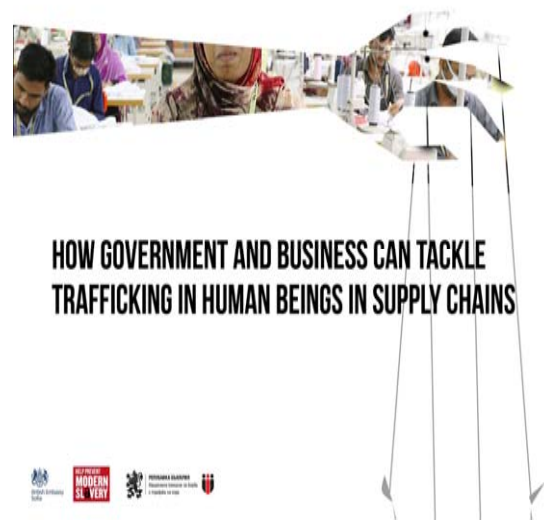
РАЗПОЗНАЙ ПРОБЛЕМА И СИГНАЛИЗИРАЙ НА
ANTITRAFFIC.BG

ПРЕВЕНЦИЯ: ролята на публично-частните партньорства

❖ Няколко съвета на Пинс Браун, ръководител на отдел за етична търговия, The Body Shop:

- „Сложете си очила“ и вижте проблема от друга гледна точка; ТНХ е проблем, който касае бизнеса и то пряко;
- Като част от частния сектор, във вашата маркетингова стратегия, направете мапинг на сектори/ суровини/ регионите;
- На базата на направеното проучване, направете оценка на (най-) рисковите сектори и оценка на подизпълнителите; кои са самите работници и как се наемат?
- И не на последно място, да не се пропуска чисто човешкият фактор и какви са основните мотиви

ЗА ПОВЕЧЕ ИНФОРМАЦИЯ и КОНТАКТ

АДМИНИСТРАЦИЯ НА
НАЦИОНАЛНАТА КОМИСИЯ ЗА
БОРБА С ТРАФИКА НА ХОРА
www.antitraffic.government.bg
www.facebook.com/nccthb

Тел: + 359 2 807 80 50
Факс: + 359 2 807 80 53

office@antitraffic.government.bg

гр. София 1797,
бул. „Г. М. Димитров“ 52А, ет. 1

